

ona konačno nastala zbog uzroka za koji odgovara tuženi kao vozar.

M.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 18.V 1965.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Radojka Luger-Katušić,
Vilko Hartl

Smrt člana posade - Odgovornost broдача - Visina naknade štete porodici - Pretpostavljena brođareva krivnja - Činjenice: što je brođar stroj dobavio od priznate tvornice, što je stroj imao klasu, i što je niz godina besprijeckorno radio, ne znače da je brođar dokazao svoju nekrivnju za eksploziju stroja - Dijete od tri godine, sin poginulog, nema prava na bolninu za očevu smrt - Ako se stvarna šteta žene i djeteta prouzrokovana smrću muža, odnosno oca, ne može sa sigurnošću utvrditi, njenu visinu određuje sud po slobodnoj ocjeni, uzimajući u obzir prihode žene i druge relevantne okolnosti

Nesporno je medju strankama da je tužiteljčin muž, otac njenoga malodobnog djeteta, bio ukrcan na tužnikov brod kao mazač stroja, te da je zbog posljedica rana, zadobivenih od eksplozije rashladnika kompresora, koji je u času eksplozije posluživao, umro.

Tužiteljica traži u svoje ime, i u ime svoga malodobnog sina, da joj tuženik naknadi stvarnu štetu, koju trpi zbog toga što je smrću muža, odnosno oca, došla u nepovoljniji ekonomski položaj, a koju štetu računa na temelju potencijalne alimentacije od po din. 10.000.- mjesečno za sina i za sebe za odgovarajuće vremensko razdoblje u ukupnom iznosu od din. 4,160.000.- /din. 1,760.000 za sina, a din. 2,400.000 za sebe/ te zadovoljenje za pretrpljene bolove i uslijed njih povećanu fizičku manu /mucanje/ iznos od din. 2,000.000.- s kamatima od dana tužbe i s troškovima. Alternativno tužiteljica traži da sud umjesto paušalno određene naknade stvarne štete obveže tuženika da mjesečno plaća tužiteljici za nju i njenog sina ukupno din. 20.000.- mjesečno, počevši od 1.XII 1964.

Tuženik se odupire tužbenom zahtjevu pozivajući se na svoju nekrivnju, jer se radi o eksploziji stroja koji je nabavio od prvorazredne tvornice, a imao je odgovarajući klasni registar, koji je posluživao prema tvorničkoj uputi. Protivi se visini zahtjevanog zadovoljenja koje smatra neuobičajeno visokim, i visini naknade štete koju

smatra nedokazanom, a ističe da je o svom trošku osigurao svoju civilnu odgovornost, te da je tužiteljica s toga naslova već primila povodom smrti muža iznos od din. 500.000.- Predložio je da sud tužiteljicu odbije.

Sud je donio presudu kojom je tužbeni zahtjev u osnovi usvojio, ali ga je što se visine tiče usmjerio, i to iz niže navedenih razloga:

U smislu čl.23, st.2, Zakona o posadi Jugoslavenske trgovačke mornarice /Sl.l. 8/65/ kad se radi o šteti nastaloj uslijed tjelesne povrede ili smrti člana posade broda, odgovara brodar po načelu pretpostavljene krivnje. Na njemu stoga leži teret dokaza o uzrocima zbog kojih je šteta, tj. tjelesna povreda ili smrt člana posade nastala, i da se ti uzroci nemaju pripisati njegovu djelovanju ili propuštanju djelovanja.

U ovom spornom slučaju ležao je stoga na tuženiku teret dokazivanja o uzroku eksplozije hladnjaka kompresora zbog koje je došlo do smrti tužiteljčina supruga, mazača stroja, koji ga je u tom času posluživao. Tuženik nije mogao dokazati uzrok eksplozije, pa dosljedno tome niti svoju nekrivnju što je do nje došlo.

Činjenice: da je tuženik kupio stroj od priznate tvornice, da je stroj imao priznatu klasu, i da je već niz godina bio u besprijeckornoj upotrebi, dokazuju samo da je tuženik upotrijebio dužnu pažnju u spomenutim pravcima, odnosno u pogledu određenih dužnosti. Odatle se međjutim ne može izvući zaključak da se - s obzirom na primjenu dužne pažnje - ima eksplozija pripisati slučaju. Niti stalna primjena dužne pažnje s obzirom na određene dužnosti ne može isključiti da u određenom času ta pažnja bude propuštena u pogledu drugih dužnosti; ako se takav propust može dovesti u uzročnu vezu sa štetom, onda se štetnik ne može ekskulpirati pozivajući se na inače dokazanu primjenu dužne pažnje.

Iz iskaza i ujedno stručnog mišljenja svjedoka - vještaka proizlazi da je do eksplozije moglo doći iz raznih koincidentskih uzroka, koji ju svaki zasebno ne bi inače pro-uzročili. U takve mogućnosti svjedok ubraja i upotrebu za podmazivanje hladnjaka kompresora neodgovarajućeg ulja, čije je svojstvo da zbog rijetkosti lakše razvija samozapaljive pare. Odatle bi slijedilo da u pogledu posluživanja stroja uljem tuženik nije primjenio dužnu pažnju, te da je taj propust pod datim okolnostima mogao pridonijeti nastajanju eksplozije.

Tužiteljica je zbog nesretnog slučaja izgubila muža, ujedno i oca svoga malodobnog sina. Takav udarac mogao je na nju izazvati teške psihičke i fizičke posljedice, kao što je

povećanje fizičke mane mucanja i bol zbog gubitka životnog druga. Visina time nastale efektivne štete ne može se sa sigurnošću utvrditi. No s obzirom na to što se nesreća desila daleko od tužiteljice, nadalje da smrt nije odmah nastupila, kao i s obzirom na to što je tužiteljica znala da joj je muž radnik u opasnom pogonu, ovaj sud smatra da se s obzirom na sve okolnosti slučaja pravično zadovoljenje može ocijeniti iznosom od din. 300.000.-

Ovo zadovoljenje ne priznaje se malodobnom sinu, koji je u času nesreće imao tek 3 g. i 4 mj., jer dijete u toj dobi još ne može osjećati psihičku težinu i bol udarca kako ga osjeća odrasli čovjek.

Što se tiče naknade stvarne štete, ovaj sud polazi također od činjenice da se ni ona ne može sa sigurnošću utvrditi. Tužiteljica je svakako dospjela u materijalno lošije stanje nego što je bilo ono u kome se nalazila za života muža. Međutim, ona prima odgovarajuću mirovinu i plaću u novom radnom odnosu, a posebno prima mirovinu za sina; ona je osim toga primila iznos od din. 500.000.- s naslova osiguranja za koje je premiju platio tuženik; konačno radi se o mladoj osobi, koja sticanjem računih kvalifikacija može svoj materijalni položaj u razmjerno kratkom vremenu sama u velikoj mjeri popraviti. Ovaj sud smatra da se naknada stvarne štete u ovakvim slučajevima ne može utvrđivati ni putem aktuarskih računa, ni putem utvrđivanja rente, jer su faktori koji djeluju u pravcu promjene visine štete i suviše raznovrsni i mnogobrojni. U takvom slučaju treba stoga primjenom čl. 212. Zpp. takvu štetu utvrditi slobodnom ocjenom suda, pa je ovaj sud, uzevši u obzir sve relevantne okolnosti, našao da stvarna šteta tužiteljice i njenog sina može biti naknadjena isplatom iznosa od din. 500.000.- po osobi. Također je presudio da je i tužiteljičin zahtjev za isplatu kamata osnovan. S viškom zahtjeva sud je tužiteljicu odbio.

Z.R.

OKRUŽNI PRIVREDNI SUD SPLIT

Presuda od 15.III 1965.

Sudac: Andro Martinis

Stojnice i prekostojnice - Vremenska tablica - Ako postoje dvije vremenske tablice od kojih je jednu potpisao samo zapovjednik broda, a drugu zapovjednik i primalac, treba kao mjerodavno uzeti onu koju su potpisale obadvije stranke - Vremenska tablica je mjerodavna i za obračun vremena stojnica i prekostojnica, a ne samo za registra-